

معرفی کتاب

جایگزین های زندان یا مجازات های بینابین

همپای تحولاتی که در مفهوم، دامنه، نوع و کیفیت «جرم» و «بزهکاری» در سده های اخیر رخ داده و دولت ها را با بزهکاری نوین که پیچیده و متفاوت از گذشته است روبه رو کرده، «واکنش اجتماعی علیه جرم» نیز به تناسب شاهد دگرگونی های وسیعی بوده است. در این میان، زندان به مثابه مهم ترین شکل واکنش اجتماعی علیه جرم و فرد اجلای کیفرهای اصلاح کننده، دستخوش دگرگونی هایی شده است.

در ادوار بسیار دور، ضمانت اجراهای کیفری در قالب مجازات های شدید بدنی و ترضیلی اعمال می شد. در این دوره، مجازات بر پایه انتقام و سرکوبی مجرم استوار بود و به شکل مجازات های بدنی قهرآمیز (بویژه اعدام) و سایر مجازات های غیر انسانی و خشن متظاهر می شد.

هر چند مجازات زندان از عهد کهن و باستان وجود داشته است. به دلیل استفاده محدود و جزئی از آنان نمی تواند در ردیف مجازات های شایع آن آن اعصار تلقی شود؛ اما زندان با گذشت زمان به تدریج به عنوان مجازات وارد زرادخانه کیفری شد. در ابتدا، جانشینی مجازات زندان با وجود وضعیت نامناسب و رقت بار زندان، به جای مجازات های شدید بدنی بسیار امیدوار کننده بود.

بدین ترتیب، جایگزین ها به تدریج توسعه یافت و در قوانین جزایی کشورهای مختلف وارد شد. برخی از آن ها به شکل جایگزین حبس دست قاضی را باز گذاشت تا به جای کیفر حبس به آن ها توسل جوید و برخی دیگر به شکل مستقل یک نوع مجازات تلقی شده و بر سیاهه کیفرها افزوده شدند. پاره ای از اقدام های کیفری را که از جمله روش های تعویق یا انصراف از کیفر محسوب می شوند نیز می توان از جمله این جایگزین ها دانست .

کتاب حاضر که در چارچوب پروژه مشترک جمهوری اسلامی ایران و UNODC (دفتر مقابله با مواد و جرائم سازمان ملل متحد)، تحت عنوان معاضد قضائی به جمهوری

اسلامی ایران (AD/IRA/۹۹/ E۵۳) منتشر شده است، در قالب ۲ بخش و نه فصل (۴۷۹ صفحه) به بحث جایگزین های زندان با مجازات های بینابین پرداخته است. بخش اول این کتاب که پس از پیشگفتاری به امضای مشترک آنتونیول، مارتیلی (نماینده دفتر مقابله با موادمخدر و جرم سازمان ملل متحده در جمهوری اسلامی ایران) و دکتر علی هاشمی (مشاور رئیس جمهور و دبیرکل ستاد مبارزه با موادمخدر) آمده است، تحت عنوان مجازات زندان و جایگزین های سنتی آن به بحث درباره زندان در بستر تاریخ (فصل نخست با ۴ مبحث)، زندان: جایگزین های آن در پرتو اندیشه و نظر (فصل دوم با ۲ مبحث)، بازداشت موقت و برخی از جایگزین های آن (فصل سوم با ۲ مبحث) و جایگزین های سنتی مجازات زندان (فصل چهارم با ۳ مبحث) پرداخته است. بخش دوم کتاب نیز تحت عنوان مجازات زندان و جایگزین های نوین آن. به بحث درباره تعویق تعقیب با تاکید بر حقوق فرانسه (فصل نخست با ۲ مبحث) میانجی گری در کشورهای مختلف (فصل دوم با ۵ مبحث)، تعلیق مراقبتی فشرده (فصل سوم با ۶ مبحث) کا عام المنفعه - خدمات اجتماعی (فصل چهارم با ۸ مبحث)، جریمه های روزانه (فصل پنجم با ۳ مبحث)، بازداشت خانگی یا حبس در منزل (فصل ششم با ۴ مبحث)، نظارت الکترونیکی (فصل هفتم با ۵ مبحث)، پادگان های آموزشی - اصلاحی(فصل هشتم با ۵ مبحث) و بحث درمان (فصل نهم با ۵ مبحث)، پرداخته است.

کتاب "جایگزین های زندان با مجازات های بینابین" که اثری در نوع خود بی نظیر است، برگرفته از آخرین تحقیقات و یافته های علمی است که بخش عمده آن در حال حاضر توسط کشورهای توسعه یافته یا در حال توسعه به کار گرفته می شود. تهیه این کتاب نیز با هدف تکمیل خلائهای قانونی هماهنگ با موازین بین المللی و افزایش کارایی و مهارت قضایی رسیدگی به جرائم مواد مخدر و همچنین افزایش قابلیت های ایران در زمینه استرداد مجرمین، معاضدت و نیابت قضایی، محموله های تحت کنترل و غیره صورت گرفته است. در وصف کتاب حاضر همین قدر کافی است که بدانیم توانمندترین اساتید صاحب نظر در رشته حقوق و جرم شناسی، تمام هم خود را برای فراهم ساختن اطلاعات جدید در بحث کنترل جرایم به کار گرفته اند. این گروه از محققان و اساتید که با مشاورت استاد نامی کشورمان، دکتر محمد آشوری ارایه خدمت کرده اند، اثری را

!!!! !! □ !!!

پدیده آورده اند که علاوه بر دانش آموختگان رشته‌های حقوق، جرم‌شناسی، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی جنایی برای سایر علاقمندان به بحث جایگزین‌های حبس نیز مناسب است، این کتاب که به سفارش اداره کل حقوقی دبیرخانه ستاد مبارزه با موادمخدر در سال ۱۳۸۲ (چاپ اول) به چاپ رسیده است، با نگرشی سلیس و ساده اثری ماندگار در حوزه‌های حقوقی و جرم‌شناسی خواهد بود.

مصاحبه انگیزشی

کتاب «مصاحبه انگیزشی»^۱ توسط دکتر ویلیام میلر^۲ استاد برجسته روان‌پزشکی دانشگاه نیومکزیکو^۳ مؤلف ۲۷ کتاب و ۳۰۰ مقاله و سرپرست مرکز UNM مربوط به الکلیسم سوء مصرف مواد و اعتیاد با همکاری دکتر استیفن رالینیک^۴ عضو هیأت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه ویلز^۵ در انگلستان و روان‌شناس بالینی خدمات بهداشت ملی بریتانیا با همکاری ۳۵ استاد و متخصص کارآمد و معروف از جمله دکتر کارلو دیکلمنتی^۶ استاد و رئیس گروه روان‌شناسی دانشگاه مرلند^۷ و دکتر آلن زوبن^۸ مدیر مرکز اعتیاد و تحقیقات مربوط به بهداشت رفتار و استاد مددکاری اجتماعی دانشگاه ویسکانسین^۹ به صورت تألیف و گردآوری و ویراستاری به رشته تحریر در آمده و به وسیله یکی از مؤسسات انتشاراتی معتبر در زمینه بهداشت روانی و اعتیاد یعنی گیلفورد^{۱۰} در سال ۱۹۹۱ برای اولین بار به چاپ رسید که با استقبال متخصصان

۱- Motivational Interviewing

۲- William Miller

۳- New Mexico

۴- Stephen Rollnick

۵- Wales

۶- Carlo .D. Diclemente

۷- Maryland

۸- Ien ZeAlwben

۹- Wisconsin

۱۰- Guilford

بهداشت روانی و اعتیاد چه در زمینه آموزشی و (چه در حیطه بالینی) روبه رو شد. این کتاب به عنوان کتاب درسی دوره های تحصیلات تکمیلی رشته های روان شناسی، مشاوره، مددکاری اجتماعی و روان پزشکی در مؤسسات آموزش عالی معتبر اکثر کشورهای انگلیسی زبان بویژه آمریکا، انگلستان، کانادا و استرالیا مورد استفاده قرار گرفته و تا کنون به زبان های ایتالیایی، آلمانی، اسپانیایی، پرتغالی و چینی ترجمه شده است؛ ترجمه آن به چند زبان دیگر نیز در حال انجام است.

کتاب حاضر حاصل مطالعات و تجربیات بالینی اساتید و متخصصان یاد شده است و رویکرد ها، روش ها، فنون و مهارت های آن موضوع تحقیقات متعددی قرار گرفته است. بیشتر این تحقیقات، کارآمدی روش ها، شیوه ها، فنون و مهارت های مورد بحث در آن را مورد تأیید قرار داده اند. چاپ دوم این کتاب (در سال ۲۰۰۲) مطالب چاپ قبلی را مورد بازبینی وسیعی قرار داده و بر اساس نتایج مطالعات و تحقیقات به عمل آمده برخی از مطالب مبهم حذف و مطالب تازه و جدیدی را بر آن اضافه کرده است. اصولاً "کتاب مصاحبه انگیزشی با هدف آماده کردن افراد برای تغییر، رویکردی کارآمد را (مبتنی بر تحقیق) برای فائق آمدن بر تعارضاتی که مردم را از ایجاد تغییرات مطلوب و رهایی از گرفتاری باز می دارد، معرفی می کند.

کتاب "مصاحبه انگیزشی" در چهار بخش و ۲۴ فصل تألیف و تدوین شده است. بخش اول در مورد علل تغییر افراد، شک و تردید، و معضل تغییر است که سه فصل دارد. بخش دوم در مورد عمل مصاحبه انگیزشی است و دارای ۹ فصل راجع به ماهیت مصاحبه انگیزشی، تغییر و مقاومت، ایجاد انگیزش برای تغییر، افزایش و تقویت تعهد برای تغییر و فنون مربوط به این امور است. بخش سوم طی دو فصل به یادگیری "مصاحبه انگیزشی" و آسان سازی یادگیری آن می پردازد. بخش چهارم راجع به کاربرد مصاحبه انگیزشی توضیح می دهد. این بخش ۱۱ فصل دارد که در ابتدا آن مصاحبه انگیزشی و مراحل تغییر شرح داده شده و فصول بعدی آن نیز کارآمدی و کاربرد مصاحبه انگیزشی را در موقعیت های پزشکی و بهداشت عمومی تشریح کرده است.

!!!! !! □ !!!

کاربرد مصاحبه انگیزشی برای موضوعات متنوع، نقش ارزش ها در مصاحبه انگیزشی، مصاحبه انگیزشی و پایبندی نسبت به درمان، استفاده از مصاحبه انگیزشی در کار با نوجوانان و بزرگسالان جوان، کاربرد مصاحبه انگیزشی در کار با جنایتکاران، زنان و شوهران، درمان اختلالات دوگانه و کارهای گروهی، از دیگر موضوعات بخش چهارم کتاب است.

این کتاب برای استفاده متخصصان، دانشجویان و سلسله وسیعی از دانش آموختگان رشته‌هایی نظیر روان پزشکی، روان شناسی، مشاوره، مددکاری اجتماعی، درمان اعتیاد، مراقبت های پزشکی عمومی، گسترش بهداشت و اصلاح و تربیت، مناسب است. همچنین، این کتاب به عنوان یک کتاب درسی اصلی برای دوره های کارشناسی ارشد و دکتری مشاوره، روان درمانی، مددکاری اجتماعی و نیز دوره های آموزشی مصاحبه انگیزشی می تواند مورد استفاده قرار گیرد. اما، تأکید اصلی کتاب بر کاربرد شیوه ها، روش ها و فنون و مهارت های مصاحبه انگیزشی در مشاوره و درمان غیر پزشکی اعتیاد است.

متن کتاب تا اندازه ای پیچیده است و اشخاصی که دوره های یادگیری و کاربرد آن را آموخته اند به خوبی می توانند آن را بفهمند، تدریس کنند، بکار ببرند یا ترجمه کنند. به همین دلیل، با سفارش ترجمه این کتاب به دو تن از متخصصان روان شناسی مشاوره آقای دکتر رحمت اله نورانی پور (دانشیار گروه مشاوره و راهنمایی و رییس مرکز مشاوره دانشگاه شهید بهشتی) و آقای دکتر سید اسماعیل مهدوی هرسینی (عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی و مدرس یکی از دانشگاه ها معتبر آمریکا)، نوید آرایه کتابی کاربردی و جدید را به تمام علاقمندان مشاوره و درمان اعتیاد می دهیم. شایان ذکر است تا کنون هشت فصل از کتاب یاد شده ترجمه و مابقی آن نیز در دست ترجمه است که ان شاء الله تا پایان سال جاری به اتمام می رسد.